

14. Jun. 1845

FAKTA

Dato:

14. Jun. 1845

Sidetal:

Dagbog E, side 32-35

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS19996

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas

Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,

Statens Museum for Kunst 1976, s.

35-37; Jesper Svenningsen (red.):

Seks år af et liv. Johan Thomas

Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,

kunst og kærlighed, København 2018,

s. 285-287

TRANSSKRIFTION

Ddrff 14 Juny. Lørdag

Jeg havde glædet mig til at see en Udstilling her, for dog at faae et rigtigt Begreb om Kunsten i denne saameget omtvistede Skole. Desværre aabnes den først imorgen, hvorfor jeg kun fik see en Deel, og om jeg maa antage: den Ringeste. Jeg veed ikke hvilke Mesterværker, der muligt i Løbet af Dagen kan opstilles, men det veed jeg, at, naar jeg har nævnt to Billeder, da har jeg nævnt Alt, hvad jeg [overstreget: saae] anseer for værdt at nævnes, og naar jeg anfører to Billeder endnu, da er jeg saa skaansom, at jeg i Düsseldorf's Sted vilde skammes over at være Gjenstand for en saadan Medlidenhed. Jeg kan vel tænke, at Mangen vilde mene: der har vi nu igjen en af disse ultra-nationale ☒: ultra eensidige danske Kunstnere! Lad dem mene, hvad de vil; jeg har gjort, og skal stedse efter Evne gjøre mig Umage for at see det Gode, hvor og hvordan det kommer paa min Vei; men her kunde jeg saamæn ikke finde noget. Jeg maa bemærke, at i Cataloget manglede ogsaa ganske Lessings¹ Navn. Men nu de to Billeder – det ene var Schirmers:² Parti af Campagna di Roma, som med ●33● alt det: at Farven var svær og bruunlig, dog havde interesse for mig. Det andet var: Achenbachs³ Ætna. Ja, de danske Brillere maa man smide bort, men har man gjort det og kan man tilgive: at Achenbach har seet med Rotmanns⁴ Brillere, saa er det Billede dog ogsaa værdt at nævne. Mig forekom det, som om han maa være stærkt paavirket af Rotmann; det er muligt, at jeg feiler; men der var baade Storhed og Farve, skjøndt: Gud trøste den danske Kunstner, som ikke tegnede Enkeltheder, Stammer og sligt bedre, og jeg vil rive Hovedet reent af den danske Kunstner, der colerede saa vildt; men Danmark og Düsseldorf! der er stor Forskjæl paa dem. Og nu til de to andre; jeg tør næsten ikke skrive det, af Frygt for, at man muligt engang i Kjøbenhavn skal læse det. Schraders:⁵ Brandlidte og et norsk Landskab af Gude.⁶ – Det var mig ligesom en Trøst at høre: at v: Benzon⁷ var reist bort, da det derved blev mig umuligt at faae Adgang til de store Atteliers, hvor jeg i Grunden gruelig nødigt vilde været hen, men dog ikke med rolig Samvittighed kunde sprunget over. Denne Kunstnydelse betalte jeg med 5 Silbgr, som jeg gav en Oppasser, der var saa ●34● høflig at tillade mig at gaee ind, da jeg var Fremmed. Nu er [jeg] i det sære Tilfælde: at jeg har, i et af den tydske Kunsts store Brændpunkter, to, maaskee 9 Timer aldeles tilovers. Med andre Ord: jeg ønsker og haaber ganske svagt at komme bort Kl: 4 til Kølln, men det skeer sandsynligviis først Kl: 11 i aften. – Ligesom jeg alt et Sted har skrevet lidt om Mad, saaledes er der en anden Ting som ingen Reisedagbog maa savne, og det er: Fremmedes Forestilling om os. For nu at bringe denne lille Bog Fuldkommenheden saa nær som muligt, vil jeg da bemærke: at man adskillige Gange har spurgt mig, om man i Kjøbenhavn talte andet end tydsk, eller, om man paa dansk kunde sige, hvad man vilde, uden at bruge andre Sprog tilhjælp.

Det sidste kunde jeg desværre ikke ubetinget benægte. Man har mange Steder gjettet, hvorfra jeg vel maatte være; en spurgte om jeg var en Rheinländer, men flere have troet jeg var en Franskmand, desværre! i sproglig Henseende var det vel, om jeg var lidt mere Franskmand, i Schweiz og Strassburg skal man tilvisse ikke antage mig for Franskmand, det tør jeg love for. –

1 Thal 8 Sgr var Regningen i hotel royal

5 – gav jeg Kellneren i Drikkepenge.

20 – Dampskibsbillet til Cölln. –

2 Th 3 Sgr.

•35•

Cölln 14 Juny 45. Løverdag.

zum holländischen Hof. Kl 12½

Jeg reiste med Dampskibet Kl: 4 fra Düsseldorf, og kom først her omtr Kl 12 om Aftenen. Veien havde intet Interessant mens det var Dag, saa Naturen bød mig kun en dejlig Solnedgang og senere et smukt Maaneskin. Engang saae jeg Maanen i den tykke, sorte Kulrøg, det saae godt ud. Men en Overraskelse havde jeg dog; som jeg sidder paa Dækket, smøgende paa min Pibe, hører jeg ved Siden af mig En sige: det havde jeg aldrig troet, at Rav havde saamegen Værdi – paa dansk! det var de første danske Ord jeg hørte, siden jeg forlod Friends⁸ i Altona. Og da jeg skulde see til, da var det Kammerherre Linde⁹ og hans Svigersøn: Hofjægermester Sehested,¹⁰ som reiste sammen til Ems. Jeg har i to Dage været i Selskab med en Godseier Rodert og hans Kone,¹¹ vakkre Folk, som jeg gjerne følges med; men nu kan det vel ikke vare synderligt længer. – Jeg gav for Tøiet – 4 Silbgr.

---

¹ Karl Friedrich Lessing (1808-1880), tysk landskabs- og historiemaler.

² Johann Wilhelm Schirmer (1807-1863), tysk landskabsmaler. Maleriet er Martin von Wagner Museum, Würzburg, inv.nr. F 1422.

³ Andreas Achenbach (1815-1910), tysk landskabs- og marinemaler.

⁴ Carl Rottmann (1797-1850), tysk landskabsmaler.

⁵ Julius Friedrich Anton Schrader (1815-1900), tysk genre- og historiemaler.

⁶ Hans Gude (1825-1903), norsk genre- og landskabsmaler bosat i Düsseldorf.

⁷ Den danske maler Christian Albrecht von Benzon (1816-1849), der i 1839-1842 studerede ved Kunstakademiet i Düsseldorf.

⁸ Møntmester Johan Frederik Freund (1785-1857) og Hanne Magdalene Freund, f. Kreiner (1797-1878). Fra Kunstakademiet har Lundbye utvivlsomt kendt parrets søn, billedhuggeren Georg Chr. Freund (1821-1900).

⁹ Georg Linde (1787-1847), dansk kammerherre og oberst, kommandør for Landkadetkorpset.

¹⁰ Niels Frederik Bernhard Sehested (1813-1882), dansk godsejer og arkæolog, siden 1839 gift med Georg Lindes datter, Charlotte Christine.

¹¹ Ægteparret Rhotert boede i Ostercappeln nordøst for Osnabrück i Niedersachsen og fulgte Lundbye på rejsen i dagene 12.-21. juni 1845. De noterede deres navn og adresse i dagbogen s. 50.

26 Sept. - Kert over Skisken. - Justitsraad Friim's
Tipe gav j: Althaa en Saluimgod: Drikke
penge, men j: seed: Ikke, hvad den gjaldt. J:
gad j:one haue Neguskabt saa fuld stændigt
som min. Ligt; men der mangler meget mere.

Schedff. 17/Sept. Lørdag.

J: havde glædt mig til at see en Udstel
ling her, for dog at faae et rigtig Bogen
om Kinsten: Denne saa meget ombrødt
de Skole. Desværre aabnes den først imen
gen, hvorfor j: kann fik at see en Deel,
og om j: maas antage: den Pingst.

J: seed ikke hvilke Mester værker, der
min. Ligt: Løbet af Dagen haue opstillet,
men det seed j:, at, naar j: haue nævnt
to Billeder, da haue j: nævnt Alt, hvad
j: ~~haue~~ ansee for værdt at nævnes, og
naar j: anfere to Billeder endm, da
er j: saa skam som, at j: i Lisseldoff,
sted vilde skamme over at være j:
stand for en saadan Medlidenshed.

J: haue vel tænke, at Mangen vilde
meere: der haue i min j:en en af
P:ose ultra-nationale v: ultra een-
s:lige danske Kinstere! had d'um
mene, hvad de vil; j: haue gjort, og skal
stedet efter Eone gøre mig Minde for
at see det J:de, hvor og hvoran det
kommer paa min Vei; men her kann
de j: saamew ikke finde noget. J: men
hem tænke, at i Cataloget mangledes ogsaa
ganske Levings Navn. Men nu de to
Billeder - det ene var Schirmens: Part
af Campagna di Romat, som min

alt det: at Farven var rosen og brunn
lig, dog havde Interesse for mig.
Det andet var: Achenbachs Otna.
Ja, de danske Brillen maa man
saaide bort, men her man gjort
det og kan tilgive: at Achenbach har
set med Natmarrs Brillen, saa er
det Billed dog ogsaa værd at merke.
Mig forekom det, som om han maa
være stærkt paavirket af Natmarr;
det er muligt, at j. fejler; men der
var både Størhed og Farve, skjønt:
Jnd trøste den danske Kinstner, som
ikke tegnde Enkeltheden, Stammer og fligt
bedre, og j. vil sine Billedet rent af
den danske Kinstner, der allerede
saa lidt; men Danmark og Düffel
Puff! der er stor Forskjel paa dem.
Og om de to Andre; j. vil næsten ik-
ke skrive det, af Frygt for, at man
umuligt engang i Nyåhrskal skal lese
det. Schraders Brand liste og et
norsk Landokt af Judo. — det
var mig ligesom en Trøst at høre:
at v. Benzon var reist bort, da
det derud blev mig et umuligt at
faa Adgang til de store Atteliers,
hvor j. i Grundet gruelig nød: j. vil
de været her, men dog ikke med alig
Lamethighed kunde springt over.
Denne Kunst nydebe betalte j. med
som j. gav en Oppasser, der var saa

B. L. H. G.,

høflig at tilfælde mig at gaa ind,
 sa jeg saa Faemmene. Nu er i det
 sære Tilfælde: at jeg har, i et af den
 tyske Künsts store Børensprunget,
 to, maaskee 9 Timer aldeles til o-
 vers. Med andre Ord: jeg ønsker og
 maaskee ganske svagt at komme bort
 Kl: 4 til Kåller, men det skeer sand-
 synligvis først Kl: 11: aften. —
 Ligeom jeg alt et Sted har skrevet lidt om
 Mad, saaledes er der en anden Ting som
 ingen Fjerdag her maaskee, og det er:
 Faemmedes Forestilling om os. For
 vi at bringe denne lille Bøge Fuld
 kommen heder saa uer som minligt,
 vil jeg da her tænke: at man adskillig
 Gang har spurgte mig, om man i Norge
 haavt talt andet, end tysk, eller, om
 man paa dansk kunde sige, hvad man
 vilde, indre at bringe andre Sprag tilhjælp.
 Det sidst kunde jeg desuere ikke ubeting-
 get hencægte. Man har mange Steder
 gjettet, hvorfra jeg vel maatte vere; en
 spurgte om jeg var en Rheinländer,
 men flere haavt troet, jeg var en Fransk
 mand, desuere! i sproglig henseende
 var det vel, om jeg var lidt mere Fransk
 mand, i Schweitz og Strøftling skal
 man tilissee ikke antage mig for Fransk
 mand, det tror jeg love for. —
 var Regningen i Hotel saagal
 gav jeg Kellneren i Dr. skoppenge.
 Lampoksbillet til Callw. —

1 Thal 8 Lgr

5 --

20 --

2 Th 3 Lgr.

Coeln 14 Junij 75. Løvedag.

från holländischen Klaf. Kl 12¹/₂.

Jeg reiste med Dampskibet Kl. 4 fra Di. ved D. og kom først her omto Kl 12 om Aftenen. Veien havde intet Interessant mens det var Dag, saa Natmen lod mig kenne en deilig, Salmedgang og senere et smukt Maaneskin. Engang saa jeg Maanen i sine tykke, sorte Skyer, det var godt ind. Men en Overraskelse havde jeg dog som jeg si: Der paa Dalket, om ijen de paa min Pibe, herer jeg ved Liden af mig En sijs: det havde jeg aldrig troet, at Nav havde saemegen Verdi - paa dansk! det var de første danske Ord jeg hørte, siden jeg forlod Friends i Altona. Og da jeg skulde see til, da var det Kammerherren Lind og hans Siger sin: Philippseminster Lohes sted, som reiste sammene til Ems. Jeg har i to Dage seet: Selskab med en Gode eren Paderst og hans kone, vakke Folk, som jeg gjerne følger med; men min kan det ed ikke vare sigderligt længe. - Jeg gaaf for Tost -

4 P. 1/2.

Søndag 15 Junij Coeln

O! jeg havde forstingt mig paa Coeln i dag; hvad skal jeg dog finde Gode i Alt det, jeg har seet. Ja, du det er nødvendigt at holde sig til Noget, da man ikke kan have Alt, saa vil jeg her ogsaa kenne mere, hvad du i. der har interesseret og efterladt et bestemt Indtryk; og det er snart gjort. - Jeg kom ogsaa